

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1: ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРС: ВИЗНАЧЕННЯ, ПРОБЛЕМАТИКА, РОЗУМІННЯ ТА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ТЕРМІНУ.....	8
1.1 Проблематика визначення та сучасне розуміння терміну “дискурс”.....	8
1.2 Лінгво-прагматична специфіка інтернет комунікацій.....	17
1.3 Феномен та структура концепту.....	25
1.4 Особливості вербалізації концепту у комп’ютерно-опосередкованій комунікації.....	32
РОЗДІЛ 2: МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ GERECHTIGKEIT У НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ІНТЕРНЕТ КОМУНІКАЦІЇ.....	45
2.1 Концепт <i>Gerechtigkeit</i> у німецькомовній картині світу.....	45
2.2 Лексико-стилістичні засоби вербалізації концепту <i>Gerechtigkeit</i> у інтернет комунікації.....	52
2.3 Синтактико-стилістичні засоби вербалізації концепту <i>Gerechtigkeit</i> у інтернет комунікації.....	70
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	92
ДОДАТКИ.....	100
ФОТОГРАФІЇ.....	100
ГРАФІКИ.....	100

АНОТАЦІЯ

Боднар Марта Ростиславівна. Особливості вербалізації концепту GERECHTIGKEIT у сучасній німецькомовній Інтернет-комунікації.

Дипломна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти. На правах рукопису. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька. Івано-Франківськ, 2024.

Дана робота присвячена дослідженню таких мовних елементів, як лексика, синтаксичні конструкції та стилістичні прийоми, що відображають уявлення про справедливість у різних контекстах, зокрема в соціальних мережах, форумах та коментарях до онлайн-статей. Аналізу підлягають як основні мовні одиниці, так і їх функціональні особливості, що дозволяють розкрити соціокультурні та ідеологічні аспекти концепту GERECHTIGKEIT. Робота має на меті виявити специфіку інтерпретації цього концепту в цифровому просторі, зокрема у контексті сучасних соціальних і політичних дискусій, а також розглянути роль Інтернет-комунікації у формуванні та трансляції суспільних уявлень про справедливість у сучасному німецькомовному середовищі. Особливу увагу приділено тому, як інтернет-користувачі адаптують та трансформують традиційні концепти справедливості в умовах нових медіа, а також як ці трансформації можуть впливати на широку аудиторію, створюючи нові форми колективних уявлень і соціальних норм.

Ключові слова: справедливість, німецька мова, Інтернет-комунікація, соціальні мережі, дискурс.

ZUSAMMENFASSUNG

Dieser Beitrag untersucht die sprachlichen Elemente wie Wortschatz, syntaktische Konstruktionen und Stilmittel, die die Idee der Gerechtigkeit in verschiedenen Kontexten widerspiegeln, darunter soziale Medien, Foren und Kommentare zu Online-Artikeln. Sowohl die grundlegenden sprachlichen Einheiten als auch ihre funktionalen Merkmale werden analysiert, um die soziokulturellen und ideologischen Aspekte des Konzepts der GERECHTIGKEIT aufzudecken. Ziel des Beitrags ist es, die Besonderheiten der Interpretation dieses Konzepts im digitalen Raum zu ermitteln, insbesondere im Kontext zeitgenössischer sozialer und politischer Debatten, und die Rolle der Internetkommunikation bei der Herausbildung und Übermittlung öffentlicher Gerechtigkeitsvorstellungen im modernen deutschsprachigen Umfeld zu untersuchen. Besonderes Augenmerk wird darauf gelegt, wie Internetnutzer traditionelle Gerechtigkeitskonzepte im Kontext der neuen Medien adaptieren und transformieren, und wie diese Transformationen ein breites Publikum beeinflussen und neue Formen kollektiver Repräsentationen und sozialer Normen schaffen können.

Schlüsselwörter: Gerechtigkeit, deutsche Sprache, Internetkommunikation, soziale Netzwerke, Diskurs.

ВСТУП

У зв'язку зі швидким розвитком Інтернету, комунікація набуває нових форм і можливостей, що впливає на використання та інтерпретацію різноманітних соціально значущих концептів. Віртуальне середовище стає основним простором для обміну думками та цінностями, де традиційні погляди трансформуються під впливом глобалізації та диджиталізації. Концепт *GERECHTIGKEIT* є одним із ключових у німецькомовній культурі, оскільки він відображає суспільні уявлення про право, етику та мораль, які зазнають змін під впливом цифрових комунікативних практик. Інтернет дає можливість швидкого й масового обговорення таких питань, що зумовлює появу нових форм вербалізації та нових контекстів, у яких цей концепт проявляється.

Дослідження сучасної вербалізації цього концепту в Інтернет-дискурсі допомагає глибше зрозуміти його роль у формуванні світогляду та соціальних процесів, що відбуваються в німецькомовних країнах. Зокрема, це дозволяє відслідковувати зміни у мовних практиках, що відображають розвиток суспільної думки стосовно справедливості та її інтерпретацій у різних сферах – від політики до міжособистісних відносин. Аналіз вербалізації концепту *GERECHTIGKEIT* в онлайн-середовищі також сприяє вивченню соціокультурних і мовних трансформацій, викликаних цифровою епохою.

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження визначається тим фактом, що у сучасній лінгвістиці спостерігається значний інтерес до проблем культурного змісту, тобто вивчення культурних феноменів, які займають особливе місце в українській та взагалі у будь-якій мові світу. Повноцінне спілкування, тобто правильне сприйняття, оцінювання та інтерпретація інформації, є неможливим без знання певного набору культурних відомостей та їх функцій у мові і тексті. Лінгвокультурні відомості, що містяться в сучасному німецькомовному інтернет-спілкуванні, складають значний пласт знань, необхідних для усвідомлення та оцінки культури народу.

Мета дослідження: визначення особливостей репрезентації концепту *GERECHTIGKEIT* у німецькомовній інтернет-комунікації.

Поставлена мета передбачає необхідність вирішення таких **завдань дослідження**:

- Розглянути поняття концепту у сучасній лінгвістиці;
- Розглянути лінгво-прагматичну специфіку інтернет-комунікацій;
- Розглянути поняття концепту у сучасній лінгвістиці;
- Розглянути особливості вербалізації концепту у комп'ютерно-опосередкованій комунікації;
- Розглянути концепт GERECHTIGKEIT у німецькомовній інтернет-комунікації;
- Здійснити класифікацію мовних засобів, що репрезентують концепт GERECHTIGKEIT у німецькомовній інтернет-комунікації;
- Проаналізувати лексико-стилістичні засоби вербалізації концепту GERECHTIGKEIT в інтернет-комунікації;
- Проаналізувати синтактико-стилістичні засоби вербалізації концепту GERECHTIGKEIT в інтернет-комунікації;
- Описати приклади застосування концепту GERECHTIGKEIT у німецькомовній інтернет-комунікації.

Предметом дослідження є мовленнєві прояви репрезентації концепту GERECHTIGKEIT на Інтернет-платформах, такі як вебсайти, соціальні мережі, форуми тощо.

Об'єктом дослідження виступає концепт GERECHTIGKEIT у німецькомовній інтернет-комунікації.

Методи дослідження Для досягнення поставленої мети використовувалися такі методи: метод оперативного визначення понять. Першочерговим завданням нашої роботи було з'ясувати сутність поняття «дискурс», «справедливість». Метод суцільної вибірки, який використовувався для виявлення прагматично обумовлених стратегій. Функціональний метод, який передбачає дослідження мови у дії. Контекстуальний метод для виявлення значень мовних одиниць, які реалізуються в конкретній ситуації спілкування. Метод дискурсивного аналізу, який було використано під час аналізу

інтерацій у мережевому дискурсі, а також аналіз і синтез, індукція та дедукція, метод абстрагування.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були представлені на ІХ Всеукраїнській науково-практичній конференції ELLIC (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, 2024). За матеріалами дослідження опубліковано тези «Мовна репрезентація концепту GERECHTIGKEIT у німецькомовній інтернет комунікації» у збірнику матеріалів конференції.

Практичне значення Результати дослідження можуть бути корисні при розробці курсів німецької мови для викладачів та студентів, які вивчають німецьку мову як іноземну, зокрема, для розробки нових теоретичних курсів з вивчення мови у віртуальному середовищі, як, наприклад, роль соціальної взаємодії у віртуальному середовищі, також курси можуть включати в себе інтерактивні вправи, які допомагають студентам практикувати мовленнєві стратегії, необхідні для успішного спілкування в віртуальному середовищі. Результати дослідження можуть бути використані для розробки практичних рекомендацій щодо проєктування та аналізу мовленнєвих стратегій у віртуальному середовищі.

Структура роботи: Робота складається з двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків – фотографії та графіки. Загальний обсяг роботи становить 103 сторінок, з них 84 сторінки – основного тексту та 3 сторінки - додатків. Список використаних джерел налічує 72 позиції, список ілюстративного матеріалу складає 11 позицій. Висновки узагальнюють результати дослідження та окреслюють перспективи подальших наукових розробок.

Емпіричний матеріал для даного дослідження збирався із різноманітних соцмереж, а саме «X» (в минулому – «Twitter»), «Instagram» та «Facebook»

ВИСНОВКИ

Сучасні лінгвістичні дослідження фокусуються на вивченні мовної картини світу та концептів, що характеризують різні культури. Концепт, як ключовий термін когнітивної лінгвістики, розглядається з різних підходів – лінгвістичного, культурологічного та когнітивного. Лінгвістичний підхід трактує концепт як уявне утворення, що заміщує групу однорідних об'єктів у мисленні, взаємодіючи зі словниковим значенням і досвідом індивіда. Культурологічний підхід акцентує на тому, що концепт є відображенням культури в ментальному світі людини, накопичуючи історичні й соціокультурні аспекти. Когнітивний підхід ототожнює концепт із розумовою одиницею, яка містить структуроване знання, що формується під час мислення.

У контексті Інтернет-дискурсу, де активно використовуються акроніми, емодзі, метафори та скорочення, вербалізація концептів набуває нових форм, часто викликаючи виклики для сприйняття та інтерпретації. Сучасний Інтернет, як платформа для комунікації, об'єднує різні мовні стилі та форми мовлення, впливаючи на структуру текстів і способи вираження думок. Технологічний вплив відчутно змінив характер аргументації та взаємодії в цифровому середовищі, де полемічний дискурс часто стає інструментом не лише для вирішення конфліктів, а й для їхнього загострення.

Аналіз вербалізації концепту «Gerechtigkeit» у соціальних мережах демонструє, що цей концепт постає багатограним і емоційно забарвленим. У позитивних контекстах він асоціюється з такими моральними цінностями, як радість, любов і гармонія, підкреслюючи етичний принцип рівності й соціальної справедливості. Використання таких стилістичних прийомів, як метафора, персоніфікація, паралелізм, допомагає передати емоційне значення ідеї справедливості. Натомість у негативних контекстах, де справедливість розглядається крізь призму критики й осуду, використовуються такі засоби, як іронія, інвектива, що акцентують на конфронтаційному тоні й недосконалості соціальних інституцій.

Інтернет-дискурс також відображає технологічні зміни в комунікаційних практиках, де нові мовні засоби, як-от емодзі та скорочення, спрощують або

ускладнюють взаєморозуміння. Вербалізація концептів у такому середовищі часто супроводжується використанням неформальних, символічних або скорочених засобів вираження, що створює потребу в контекстуальному розумінні тексту з боку читача. Це призводить до зміни структури комунікації, де аргументація та конфлікт стають ключовими складовими дискурсу.

Синтаксико-стилістичні засоби вербалізації концепту «Gerechtigkeit» у соціальних мережах та Інтернет-дискурсі відіграють важливу роль у формуванні змісту й емоційного забарвлення тексту. Автори застосовують такі прийоми, як анафора, інверсія, еліпсис, перелічення та парцеляція, щоб підсилити емоційний вплив на аудиторію й акцентувати увагу на проблемах соціальної справедливості та рівності. Важливими також є риторичні звернення, що не лише закликають до роздумів над соціальними питаннями, але й стимулюють до активної участі в обговоренні цих проблем.

Окрім емоційного впливу, такі прийоми, як повторення великими літерами, використання іронії, створюють у тексті відчуття драматичної напруги та підсилюють філософські роздуми щодо моральних норм і справедливості. Різноманітні стилістичні засоби дозволяють авторам ефективно структурувати текст і робити складні ідеї більш доступними для широкої аудиторії. Це забезпечує критичне осмислення соціальних проблем і стимулює до активного діалогу про рівність, права й відповідальність у сучасному суспільстві.

Таким чином, сучасні мовні практики в цифровому середовищі та Інтернет-дискурс демонструють, як концепти набувають нових форм вираження, залежно від контексту та емоційної тональності. Це робить їх важливим інструментом у формуванні суспільної думки й сприяє активному соціальному діалогу, що відображає нові виклики цифрового світу.